

SABANILLA

L.dz. 235/44

Wm 28/XI 1944
dnia 27 października 1944 r.

1133

KRÓTKIE WIADOMOŚCI AKTUALNE.

a.a.

1. W raporcie z dnia 20 października rb. L.dz.228/44 p.2 meldowałem w sprawie delegacji żydów polskich z Rio de Janeiro, przygotowującej się do wyjazdu na zjazd w U.S.A.

Sprawą tą interesują się bardzo tutejsi Stanisławscy. Dostarczyli nam oni m.in. odpis depeszy, wysłanej z Nowego Yorku przez Dra Jozefa Tenenbauma, Prezydenta Federacji Polskich Żydów do Szyji Tynkielszwarc w S.Paulo, przewodniczącego SOCIEDADE BENEFICIENTE DOS ISRAELITOS POLONESES. Tekst tej depeszy, wysłanej 11 października rb. jest następujący (w tłumaczeniu z angielskiego):

"W dniu 27 lipca telegrafowałem z zaproszeniem na nadzwyczajną konferencję Federacji Polskich Żydów w dniu 23 listopada 1944 roku w New Yorku celem opracowania programu praktycznej pomocy dla pozostałych przy życiu polskich żydów. Odelegrafowałem przyjęcie zaproszenia.

Stowarzyszenie na którego czele stoi Tynkielszwarc politycznie zbliżone jest do "BUNDU" i w chwili obecnej nastawione jest bardzo krytycznie do polityki polskiego rządu z wyraźnymi tendencjami prosowieckimi.

Członkowie jego współpracują rzekomo z Czerwonym Krzyżem Rosyjskim w S.Paulo.

Nie zostało ustalone, czy podobne zaproszenie otrzymał prezes drugiej organizacji żydów polskich w S. Paulo, Bydłowski, sjonista, lojalnie nastawiony do spraw polskich i atakowany za krytyczny stosunek do Sowietów.

Stanisławscy pragnęliby otrzymać bliższe dane w sprawie organizowanego zjazdu i prawdopodobnie zamierzają oni nie dopuścić do wjazdu na teren U.S.A. delegatów nastawionych prosowiecko.

2. W zacytowanym wyżej raporcie z dnia 20 października rb. -p.3 przedstawiona została sprawa projektowanego wysłania przez żydów delegacji na teren okupacji sowieckiej w Polsce.

Poniżej podaję tłumaczenie notatki w tej sprawie, jaka ukazała się w żydowskiej "CRONICA ISRAELITA" w S.Paulo z dnia 5/X-1944.

"Jak nas informują, organizacje żydowskie przygotowują się do wysłania delegacji na uwolnione tereny Polski celem zorganizowania przez nią doraźnej akcji pomocy dla pozostałej przy życiu ludności żydowskiej.
"Przygotowania te są czynione w następstwie telegraficznego zaproszenia wysłanego do najpoważniejszych organizacji żydowskich przez Dra Emila Sommersteina, członka Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w Lublinie, który podkreślił, iż niezbędna jest pomoc natychmiastowa i bezpośrednia.
"Koła żydowsko-polskie w Wielkiej Brytanji pragną jaknajrychlej nawiązać kontakt z pozostałymi przy życiu żydami polskimi i z Komitetem Wyzwolenia Narodowego w Lublinie jednakże nie zrobią na własną rękę żadnego kroku -zanim nie dojdzie do ugody pomiędzy

Wpływ dn. 9.XI.1944

L. dz. 1133/44

Przydział.....

" Rządem Polskim w Londynie a Komitetem Wyzwolenia.
" Oświadczył to wyraźnie przedstawiciel kół żydowsko-polskich
" ŻYDOWSKIEJ AGENCJI TELEGRAFICZNEJ.
" Ów rzecznik przyznał, iż kierownicy żydowsko-polscy sledzą z
"uwagą działalność Dra Emila Sommersteina, wybitnego działacza
"sjonistycznego i posła na Sejm polski a obecnie członka Komitetu
"Wyzwolenia Narodowego, deklarując jednocześnie, iż polityka żydow
"polskich w Londynie winna podporządkować się bardziej istotnym
"wytycznym polityki polskiej i iść w kierunku wyznaczonym przez
"Rząd Polski.
" Rzecznik ten nadmienił dalej, iż ugoda pomiędzy Londynem a grupę
"lubelską otworzyłaby drogę dla zeczenia sił żydowsko-polskich i
"doprowadziłaby automatycznie do bezpośredniej natychmiastowej
"współpracy z ustanowionym w Lublinie Komitetem żydowskim, pozostając
"cym pod przewodnictwem Dra Sommersteina."

Jak przedstawiono w poprzednim raporcie wkołach emigracji żydowskiej
w S.Paulo przeważa pogląd, aby doprowadzić do jaknajszybszego wysłania de-
legatów żyd wskich z Brazylii, nie oglądając się na rozwój stosunków polsko-
sowieckich.

3. W załączeniu przesyłam streszczenie ulotki, wymierzonej przeciw
obecnemu regimowi w Brazylii.

Pedro

Ulotki przeciw rządowe.

Po całej Brazylii kursuje mnóstwo ulotek przeciw rządowych. Są one kolportowane systemem "łańcuchowym": odbiorca ulotki powieliła ją w kilku lub kilkunastu egzemplarzach, które rozsyła swoim znajomym z wezwaniem do dalszego powielenia i rozpowszechnienia. Prowadzona w ten sposób propaganda antyrządowa dociera do szerokich kręgów społeczeństwa, budząc w nim nastroje rewolucyjne.

Z pośród wielu-zwraca ostatnio uwagę ulotka, w której po raz pierwszy zestawiono fakty, świadczące o skorumpowaniu rządu Vargas'a.

Ulotka stwierdza na wstępie, że wbrew obietnicom uczciwego traktowania spraw publicznych, Vargas w ciągu czternastu lat swoich rządów doprowadził do zawieszenia konstytucji, rozwiązania parlamentu, zdławienia prasy i wolności słowa i t.p. Młodzież brazylijska pod rządami Vargas'a jest wychowywana w duchu hitlerowskim, z zapoznaniem tego, co znaczy konstytucja, wolność, demokracja, odpowiedzialność, prawo i sprawiedliwość. Vargas tłumi wszelkiego rodzaju manifestacje niezadowolonia ze strony ludu i młodzieży, popiera natomiast bandytów i rabuje skarb państwa. Vargas -zdaniem autorów ulotki- winien stanąć przed Trybunałem opinji, zdać rachunek z doprowadzenia kraju do ruiny przy jednoczesnym wzbogaceniu całej swojej rodziny i zauszników.

Krew żołnierzy brazylijskich, walczących obecnie z rozkazu Vargas'a w Italji niewątpliwie przyczyni się do zbudzenia biernych z letargu i obalenia niszczącej kraj dyktatury.

Vargas musi wyjaśnić przed Sądem :

- a) pochodzenie fortuny rodziny Vargas'ów,
- b) sprawę hotelu i kasyna QUITADINHA (spółka zięcia Vargas'a -AMARAL PEIXOTO i ROLAS)
- c) nadużyć na kolei CENTRAL DO BRASIL, której protegowany dyrektor kap. Alencastro sprzedaje węgiel, należący do kolei, towarzystwom transportów samochodowych dla przewożenia towarów,
- d) pochodzenie kredytów, z których korzystało Tow. DAHNE CONCEICÃO, firma zorganizowana w Rio Grande do Sul, jak również powody późniejszego bankructwa tej firmy,
- e) sprawę pożaru gmachu REGINA w Rio de Janeiro, gdzie mieściły się biura i archiwa wspomnianej firmy DAHNE CONCEICÃO ,
- f) sprawę osób i sposobu budowy gmachu Edificio Sao Borja,
- g) sprawę tranzakcji terenami i domami przy nowobudowanej Avenida Vargas w Rio de Janeiro; w tranzakcjach tych zaangażowany był BANCO do BRASIL, prefekt Rio de Janeiro, jego brat i inni, którzy uzyskali na tym wielomiljonowe korzyści,
- h) sprawę różnego rodzaju trustów, min. rybnego, które doprowadziły do ruiny materialnej tysiące biednych pracowników (głównie rybaków); (w interesach tych zaangażowany jest znowu AMARAL PEIXOTO & CIA),
- i) sprawę nielegalnej sprzedaży gasoliney (sama komisja rządowa sprzedała w ten sposób 3 miliony litrów gasoliney -wartości 18 milionów cruzeiro- nie wiadomo na co zużywając te pieniądze),
- j) sprawę budowy pomnika Vargas'a (na budowę piedestału zużyto setki ton cementu- obecnie piedestał ten rozsadza się dynamitem),
- k) sprawę osławionych tranzakcji bawełną; towar nabył po b. niskiej cenie brat prez. Vargas'a -Benjamin Vargas; wkrótce cały towar odkupił od niego rząd. Benjamin Vargas miał na tem zarobic 40 milionów cruzeiro. Chodzi tu nie tylko o ten "zarobek" ale i politykę bawełnianą rządu; doprowadzono do tego, że Brazylija straciła odbiorców, jak Kanada, która nabywa bawełnę na innych rynkach po tańszej cenie.

- l) sprawę tranzakcji terenowych, nabywanych przez zaufanych rządu po 0,60 cruzeiro za metr kw.,
- m) sprawę kupna zlikwidowanej firmy niemieckiej BAYER przez Amaral Peixoto,
- n) sprawę "tranzakcji" Souza Melo i Ruy Carneiro (główny macher dyrektora BANCO do BRASIL - Marques dos Reis) w emisyjnym BANCO do BRASIL,
- o) sprawę zatopionego statku "Santa Ursula", odsprzedanego pułk. Bina; towar, którym statek był naładowany: drut miedziany, ołów i inne metale pochodzenia niemieckiego nie uległy zepsuciu przy zanurzeniu w wodzie,
- p) sprawę mostu, wybudowanego przez rząd i odstąpionego generałowi Miguel Costa do eksploatacji.

Ulotka zapowiada dalszy wykaz aktów korupcji, dokonanych przez klikę rządową.

W zakończeniu elaborat twierdzi, że ambasador St. Zjedn. Caffery opuścił swoje stanowisko w Brazylii na znak protestu przeciw zamknięciu Tow. Przyjaciół Ameryki i spowodował przez to dymisję Oswalda Aranha ze stanowiska ministra spraw zagranicznych. Jest znamienne - zauważa ulotka - że dotychczas nie przybył do Rio następca Caffery'ego.

Ostatni ustęp ulotki brzmi:

- " Vargas celowo wstrzymuje powrót Brazylijskiego Korpusu Ekspedycyjnego do chwili podjęcia usiłowania zrobienia się konstytucyjnym prezydentem.
- " Obawia się bowiem, aby go nie zlikwidowali ci sami brazylijczycy, którzy i w Brazylii są zainteresowani w upadku dyktatury, przeciwko której walczą dziś w Europie.
- " Narody Zjednoczone wyraźnie oświadczyły, że nie dopuszczą do istnienia żadnej dyktatury i pod żadną maską. Ofiary milionów ludzi domagają się oczyszczenia świata z resztek mussoliniady, odzianych w koszule najróżnorodniejszych odcieni.
- " Okres pogardy i łajdactwa już minął. Vargas będzie usiłował dokonać ostatniego zamachu i ostatniej zdrady, licząc na poparcie syndykatów.
- " Jednak już zdają sobie z tego sprawę żywe siły narodu, jak i ci, którzy reprezentują najwyższe interesy międzynarodowe. Siły te zostały zaalarmowane.
- " Dyktatura zakończyła żywot, pozostawiając za sobą cuchnące ścierwo..
- " Dziś głos mają sępy.... w ogonku... "